

Muizendoorn en Winteraconiet

Op mijn artikel in 'Natura' van maart j.l. zijn diverse reacties gekomen, maar helaas kon tot dusver niemand de begeerde mannelijke Muizendoornplant voor de Wildenborch verschaffen. Een Boskoopse kweker bleek wel jonge planten in de kas te hebben, doch die waren medio maart al uitgebloeid, waardoor het geslacht niet meer herkenbaar was. Voor 1974 is er dus in elk geval wél een kans.

Mr A. Staring berichtte me nog, dat 'wilde' Muizendoorn volgens zeggen in bepaalde delen van Duitsland een gewone verschijning is, terwijl de heer C. J. Schimmelpenninck van der Oye zich de naam als die van een wilde plant positief herinnert uit zijn jeugdijaren in Lochem. Heukels' Woordenboek der Ned. Volksnamen van Planten noemt echter als streeknaam van onze gewone Hulst, helaas juist hier zonder vermelding van de landstreek, o.a. ook: 'Muizendoorn'. Wellicht zit hier een bron van verwarring?

Op het eventueel wild voorkomen in Duitsland sloeg ik recente drukken van de flora's van Oberdorfer (Zuid-Duitsland) en Koch (Osnabrück en omgeving) na; beiden noemen 'Mäusedorn' niet, hoewel Koch toch nog al wat sierplanten uit boeretuinen opnam. Ook Karsten: Flora der Provinz Westfalen, 1911, zwijgt er over. Garcke's Illustr. Flora von Deutschland, 28ste druk, zegt: wächst schon ausserhalb der Westgrenze auf Kalkhügeln bij Frouard' (dus net niet in Duitsland). De vermelding in Garcke dank ik aan de heer G. M. Roding te Enschede. Hij houdt sinds 1969 een Muizendoorn, opgegroeid uit een uit Arles (Fr.) meegenomen stekje, als kamerplant in een matig verwarmd vertrek en krijgt er geregeld de mooie bessen aan. Dat moet dus weer een exemplaar met althans tendele tweeslachtige bloemen zijn. Een poging, de plant 's zomers buiten te zetten, mislukte; ze begon te kwijnen. Vermoedelijk was de overgang te groot en/of de sterk beschaduwde standplaats niet warm genoeg. Op de Wildenborch staan de planten echter ook beschaduwde, hoewel zeker wél luw.

In diverse door de heer Roding geraadpleegde Nederlandstalige werken over kamerplanten (Herwig's praktische tuin-encyclopaedie, 1937, en Hay & Synge: 2000 tuin-, kas- en kamerplanten in kleur, 1970) wordt de plant genoemd. Eerstgenoemd boek zegt: 'geschikt voor een zeer ongunstige plaats in huis, kan veel schaduw verdragen. Alleen tijdens de voorjaarsgroei wat lichter zetten. Kan in milde winters zelfs buiten overwinteren. Dennetakken! *). Het tweede werk vermeldt o.a. nog de mogelijkheid van scheuren in het voorjaar en wijst er op, dat de soort niet winterhard is en in koude kas of oranjerie moet overwinteren.

Verder deelden diverse auteurs mee, dat de jonge uitlopers eetbaar zijn, ongeveer als asperges, waarmee Muizendoorn nauw verwant is. Als zodanig werden ze al in de Oudheid gewaardeerd.

Over de kiembladen van de Winteraconiet schreven de heren E. A. Canneman, Neerlangbroek en Dr F. M. Muller te Ede. Ik laat de heer Muller, een expert op het gebied van kiemplanten waarover hij een werk voorbereidt, aan het woord: 'de Winteraconiet heeft twee normale, elliptische kiembladen en vormt in het eerste jaar geen andere. Het tweede jaar komt er dan één handvormig-samengesteld blad, dat zich uit een knolletje ontwikkelt. Pas na 4-5 jaar komt zo'n plantje tot bloei. Een soortgelijke ontwikkeling vinden we bij vele bol- en knolgewassen, o.a. bij Voorjaars-helmbloem en Holwortel, die bovendien maar één kiemblad hebben'. De heer Canneman uitte zich in de zelfde geest, er nog op wijzend, dat het aantal kiemplanten veel groter is dan dat der daaropvolgende 'tweedejaars'-Winteraconieten.

Alle schrijvers hartelijk dank. Het is prettig dat 'Natura' gelezen en vooral kritisch gelezen wordt!

Joh. Bolman

*) zie hiervoor F. J. Keuper: 'Alpenplanten als hobby' in Natura, januari 1969.

Volkshogeschoolcursussen over natuur, milieu en recreatie

Diverse volkshogescholen, zowel in ons land als enkele in België en Frankrijk, hebben ook dit jaar weer cursussen over bovenstaande onderwerpen gepland, vooral gedurende de zomermaanden. U kunt het volledige programma zolang de voorraad strekt aanvragen bij de afd. Publiciteit der Vereniging voor Volkshogeschoolwerk, Utrechtseweg 15, Amersfoort, tel. 03490 - 1 74 44.

België-nummer van 'Gea'

Het maartnummer van dit tijdschrift voor geologie en mineralogie is geheel gewijd aan België. Merkwaardigerwijze bestaat zelfs over het Vlaams sprekende deel van dit land vrijwel geen eigen geologische literatuur in het Nederlands, laat staan over het Waalse gedeelte, en daar het Frans ook voor ons Nederlanders tegenwoordig niet meer zo op de voorgrond staat als vroeger, zal dit nummer zeker in veler behoeften voorzien. U kunt het, incl. een losse geologische kaart van het land (niet gekleurd), bestellen door overmaking van f 5,15 op postgiro 206 92 42 t.n.v. Penn. Stichting Gea, Amsterdam, Postbus 9594. Op girobiljet vooral vermelden: voor België-nr. Na 15 juni a.s. moet u met vertraagde toezending (vakantie) rekening houden.